

Dönem : 1
Toplantı : 2

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 497

Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısı ve Geçici Komisyon raporu (1/548)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 2102/4340

17 . 9 . 1963

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 17 . 9 . 1963 tarihinde kararlaştırılan «Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısı» ve gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

İsmet İnönü
Başbakan

GEREKÇE

T. C. Anayasasının 138 nci maddesi askerî yargının, askerî mahkemelerle disiplin mahkemeleri tarafından yürütüleceğini âmir bulunmaktadır. Maddede bahsi geçen disiplin mahkemeleri yeni Anayasamızla getirilen bir askerî yargı merciidir.

Temsilciler Meclisince hazırlanan Anayasa tasarısında 138 nci madde de disiplin mahkemeleri bulunmamakta idi. Adı geçen tasarının Millî Birlik Komitesinde 138 nci madde değiştirilerek disiplin mahkemeleri eklenmiştir. Bu husus; Anayasa tasarısının Millî Birlik Komitesince değiştirilen maddeleri hakkında Anayasa Komisyonu raporunun 36 nci maddesinde aynen «1 nci fıkraya, (askerî mahkemeler) den ayrı olarak (askerî disiplin mahkemeleri) ilâve edilmiştir.» demek suretiyle belirtilmiştir. (Temsilciler Meclisi Tutanak Dergisi 70 nci Birleşim sahife 493 ve 494.)

Askerliğin temeli olan ve Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda «kanunlara, nizamlara ve âmirlere mutlak bir itaat ve astınım ve üstünün hukukuna riayet» olarak tanımlanan disiplinin sağlanması ve korunması askerî yargının başlıca görev ve gayesidir. Bu görev halen Askerî Ceza ve Askerî Muhakeme Usulü kanunlarına istinaden adli âmir ve askerî mahkemeler ile disiplin cezası vermek yetkisini haiz disiplin âmirlerince sağlanmaktadır. Ancak askerî mahkemelerin yetkisine dâhil bulunan ve disiplini çok yakından ilgilendiren bazı suçların soruşturma ve yargılanmaları; bilhassa, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda müşabih olarak Askerî Muhakeme Usulü Kanununun kanuni ve zaruri muameleleri sebebiyle kısa zamanda bitirilememektedir. Halbuki suç teşkil eden bir fiilin işlenmesi ile bozulan disiplinin mümkün olan en kısa zamanda iadesi; askerliğin niteliği ve kamu güvenliğini çok yakından ilgilendirmesi yönünden, âdi suçlar sebebiyle bozulan sosyal nizamın iadesinden çok daha önemlidir. Bu sebeple disiplin suçlarına bakacak ve disiplin işleri ile çok daha yakın ilgileri bulunan «askerler» den teşekkül edecek disiplin mahkemeleri kurulması gerekli görülmüştür. Bu zaruret yukarıda adı geçen Anayasa Komisyonu raporunda «Silâhlı Kuvvetlerde disiplini süratle sağlamak maksadiyle ve sadece asker kişileri yargılamak üzere ihdas edilen bu yeni yargı mercileri maddenin ruhuna aykırı düşmemektedir. Ve 118 nci maddenin son fıkrasında kabul edilmiş olan esasın tatbikatından ibarettir. Bu sebeple,

yapılan değişikliğe, komisyonumuz katılmaktadır. «denerek belirtilmiş ve aynı görüşü Anayasa Komisyonu sözcüsü de»..... filhakika Millî Birlik Komitesinde maddenin görüşülmesi sırasında demokratik memleketlerde bile disiplin mahkemelerinin mevcut ve bunların yalnız askerlerden kurulu olduğu izah edildi. Bizde izahları haklı bulduk. Komite ile birlikte formüle edilen maddeye komisyonumuz da katıldı» şeklinde savunmuştur.

Anayasamızın 138 nci maddesi ve bu madde hükmünü yorumlayan yukarıki beyanlar da nazarı itibare alınarak disiplin mahkemeleri yargılama usulü ve ceza kanunu tasarısı hazırlanmıştır. Bu tasarı ile; disiplini doğrudan doğruya ilgilendiren suçların, yargılanması disiplin mahkemelerine tevdi edilmiş ve bu suçların yargılamalarında disiplinin gerektirdiği çabukluğu temin edecek basit bir yargılama usulü kabul edilmiştir.

Birinci maddede silâhlı kuvvetler kuruluşundaki alay, tümen ve daha büyük (Deniz ve havadır eşidi) komutanlıklar ile Kuvvet Komutanları ve Genelkurmay Başkanlığı nezdinde disiplin mahkemelerinin kurulacağı, bundan başka Kuvvet Komutanlarının teklifi veya Genelkurmay Başkanlığınca doğrudan doğruya diğer komutanlık ve askerî kurum âmirlikleri nezdinde de adı geçen mahkemelerin kurulmasına imkân sağlamıştır.

İkinci maddede disiplin mahkemesinin bir başkan ile iki üye olmak üzere üç subaydan kurulacakları, astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında üyelere birinin astsubay olabileceği öngörülmüştür.

3 ncu madde bu mahkemelerin başkan ve üyeleri ile yedeklerinin seçim usulünü tesbit etmektedir. Bu suretle; bu mahkemelerin başkan ve üyelerinin sürekli olmaları kabul edilmiyerek, her disiplin mahkemesinde üç subayın esas görevinden uzak kalmaması temin edilmiş ve dolayısıyla de başkan ve üyelerin dâimi olmaları halinde kıt'a ve disiplinin enstantane icaplarını unutarak bu halin disiplin mahkemelerinin subaylardan teşkili maksadını bertaraf etmesi önlenmiştir.

4 ncu madde, başkan ve üyelerin niteliklerine aittir. Bunların en az bir yıllık bir hizmet yapmış olmaları ve sanığın astı olmamaları ayrıca başkanın en az yüzbaşı rütbesinde bulunması kabul edilerek askerliğin ve disiplinin icapları göz önünde bulundurulmuştur. Bilhassa başkan ve üyelerin; sanığın ve birbirlerinin âmiri olamayacakları şart koşularak bu mahkemelerde de âmirlik mü-nasebetlerinden doğabilecek her türlü zararlı tesirler bertaraf edilmiştir.

5 nci madde As. M. U. K. nun 141 nci maddesinin 1 nci fıkrası hükmüne mütenazır olarak hazırlanmıştır.

6 nci madde disiplin mahkemelerinde yargılanacak olanlar hakkında gerekli soruşturmayı yapacak olan disiplin subayına aittir. Madde bu subayın prensibolarak askerî savcı sınıfından olmasını, bu vasıfta subay personel yetersizliğinden temin edilemediği takdirde diğer bir sınıf subayının da bu göreve seçileceğini ve tümen ve daha büyük komutanlık veya askerî kurum âmirleri nezdinde kurulacak disiplin mahkemelerinde bu görevin personel tasarrufu noktai nazarından hareketle komutanlıklar veya âmirlikler nezdindeki müşavir hâkimler tarafından yapılacağını göstermektedir.

7 nci madde disiplin mahkemelerinde kimlerin yargılanabileceğini tâyin etmektedir. Anayasamıza göre mukaddem bir kanun olan Türk Silâhlı Kuvvetler İç Hizmet Kanununun 2 ve 3 ncu maddeleri «asker» i tanımlamıştı ve bunlar resmî kıyafet taşıyan Silâhlı Kuvvetler mensuplarıdır. Anayasamızın 138 nci maddesinde askerî mahkemeler ve disiplin mahkemelerinde yargılanacakları belirtiler «asker kişiler» ise sadece «asker» ler değildir. Anayasadaki deyim Askerî Ceza Kanununun 3 ncu maddesindeki «askerî şahıslar» karşılığında kullanılmıştır. Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 nci maddesi ile sivil personel asta tahmil edilen vazifeleri aynen yapmaya mecburdur ve bu vazifeleri yapmadıkları takdirde askerlerin tabi oldukları cezai müayyidelere tabidifler. Bu kanuni durum muvacehesinde silâhlı kuvvetlerde çalışan sivil personelin de disiplin mahkemelerinde Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 115 nci maddesi delâletiyle yargılanmaları gerekmektedir. Madde bu gereği temin edecek şekilde düzenlenmiştir.

8 nci maddenin tesbitinde, As. M. U. K. nun 17 nci maddesinin «âmiri adlilerin adli salâhiyetleri ancak kendi emirleri altında bulunan şahıslar hakkında caridir.» hükmü ile aynı kanunun 24 nci maddesinin birinci fıkrası hükmü esas alınmıştır.

9 ncu madde kanun tasarılarının 1 nci maddesine uygun olarak kurulacak disiplin mahkemelerinin «rütbe yönünden» yetkisine dairdir. Son fıkra ile; nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirine istisnai ahvalde de olsa küçük rütbeli subayın, v. kâlet etmesi ve bu vekilin o kıta ve kurumun disiplin mahkemesine tabi olması halinde komutanlık otoritesinin korunması düşünülerek bunların bir üst disiplin mahkemesinde yargılanmaları temin edilmiştir.

Tasarının 10 ncu maddesi Askerî Muhakemeler Usul Kanununun 22 nci maddesinin 1 nci fıkrası hükmüne mütenazırdır ve ayrı disiplin mahkemelerine tabi asker kişilerin disiplin suğunu birlikte işlenmesi halinde kovuşturmadaki yetki meselesini çözmektedir.

Askerî Muhakemeler Usul Kanununun 6 nci maddesi de göz önünde bulundurulurken tasarının 11 nci maddesi hazırlanmıştır. Zira disiplin kişisel bir mesele olmayıp Silâhlı Kuvvetleri ayakta tutan müşterek iman ve duygudur. Disiplini bozan bir fiilin işlenmesi halinde esas gaye; suçluyu cezalandırmak olduğu kadar cezanın da genel vasıf ve gayesine uygun olarak failden gayrisine bir ibret ve nümune vesilesi vermektir. Binaenaleyh askerî nisbetin kesilmesi dolayısıyla Silâhlı Kuvvetlerden ayrılma gibi haller disiplin mahkemelerinin görev ve yetkisini kaldırmaktadır. Madde hükmü bu amacı temin etmektedir.

Disiplin mahkemeleri arasında çıkacak yetki ve hüküm uyumsuzluklarının nasıl çözümleneceğini gösteren 12 nci madde Askerî Muhakeme Usul Kanununun 23 nci maddesine mütenazır olarak yazılmıştır.

Askerî Muhakeme Usul Kanununun 9 ncu maddesine uygun olarak, disiplin mahkemelerinin istirdat ve tazminata hükmetme yetkisine mütedair 13 nci madde konulmuştur. ve 250 lirayı geçmeyen istirdat ve maddi tazminata disiplin mahkemelerince bakılacağı kabul edilmiştir.

Tasarının 14 nci maddesi disiplin suçlarına mütedair ve disiplin subayı tarafından yapılacak hazırlık soruşturmasını tesbit etmektedir. Madde disiplin suçlarının bir an evvel sonuçlandırılmasında ilk basamak olmak üzere, bu hazırlık soruşturmasının hem en kısa zamanda bitirilmesini hem de mahiyeti itibariyle kolay ve sade olmasını temin edecek niteliktedir.

15 nci madde, Askerî Muhakeme Usul Kanununun 86 ve 89 ncu maddelerine müşabih olarak disiplin hazırlık soruşturması sonunda yapılacak işlemlere mütedairdir.

16 nci maddenin 1 nci fıkrası Askerî Muhakeme Usul Kanununun 133 nci maddesine uygundur. İkinci fıkra iddianamenin sanığa en yakın âmiri tarafından bildirileceği hükmünü âmirdir. Üçüncü fıkra bildirme tarihinden üç gün geçtikten sonra, hattâ bu mehilden sanığın muvafakati ile vazgeçildiği takdirde duruşmanın hemen yapılabileceğini tesbit ederek disiplin mahkemelerinde dâvaların çabuk sonuçlandırılmasını dolayısıyla de bu mahkemelerin kuruluş gayesini temin etmektedir.

Tasarının 17 nci maddesi As. M. U. K. nunun 143 nci maddesinin 1 nci fıkrasına uygun olarak disiplin mahkemesinin nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirinin emri ile toplanacağını âmirdir.

18 nci madde As. M. U. K. nunun hükümlerine mütenazır olarak asker kişilerin disiplin mahkemelerine emirle diğerlerini davetiye ile çağrılacağını öngörmektedir.

19 ncu madde As. M. U. K. nunun 152 ve 159 ncu maddelerine uygun olarak tasarıya dâhil edilmiştir.

20 nci maddede duruşmanın idare ve disiplinin mahkeme başkanına aid olduğuna dair hüküm yer almıştır.

21 nci madde disiplin mahkemelerinde de duruşmanın prensibolarak açıklığını kabul etmiş, ancak disiplinin korunması zorunluluğu Anayasanın 135 nci maddesindeki «kamu güvenliği» nden adedilerek mahkemece böyle bir zorunluluk altında duruşmanın gizli de yapılabilmeye karar ver-

lebileceği kabul edilmiştir. Maddede yer alan sanığın astı olanların duruşmada bulunmamları ve gizli yapılan yargılamaların yayımını yasaklanması da Anayasamızın aynı hükmü mesnet ittihaz edilerek maddeye eklenmiştir.

22 nci madde Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Askerî Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine uygun olarak duruşmanın başlamasını ve cereyan tarzını derpiş etmektedir.

23 ncü madde As. M. U. K. nunun 62 ncü maddesine uygun olarak disiplin mahkemeleri başkan ve üyelerinin hangi hallerde dâvaya bakamayacaklarını ve aynı sebepler tahtında reddedilebileceklerini göstermektedir. Ancak As. M. U. K. nunun 64 ncü maddesindeki (Bitaraflığı şüpheye düşürecek diğer sebepler) ret sebeplerine dâvaların uzamaması amacı ile dâhil edilmiştir. Zira disiplin mahkemelerinin yargı yetkisine giren asker kişiler, muhtelif rütbe, görev ve zamanlarda çok çeşitli hizmet münasebetleri içinde bulunurlar ve bu münasebetlerin bir kısmı her zaman için bitaraflığı şüpheye düşürecek bir sebebolarak vasıflandırılabilirler. Bu görüşte maddenin yukarıda izah edilen şekilde tedvinini zaruri kılmıştır. 23 ncü maddenin (B) fıkrası As. M. U. K. nunun 63 ncü maddesine uygun olarak tedvin edilmiştir.

24 ncü madde Ceza Muhakemeleri ve Askerî Muhakeme Usulü kanunlarının ilgili hükümlerini de dikkat nazara alarak, sanığın sorgusu, tanıkların dinlenmesi, delillerin incelenmesi ve başka delillerin toplanması, disiplin subayının esas hakkındaki talebinin bildirilmesi ve savunmanın bu sıraya göre yapılacağını âmiridir.

25 ncü madde sanığın soruşturmanın her safhasında müdafî tayin edebileceğini fakat müdafî tayininin duruşmanın tâlik ve tehirini icabettirmeyeceğini âmiridir. Madde mahkemeye bir müdafî tayinine de imkân vermektedir.

Tasarımın 26, 27, 28 ve 29 ncü maddeleri As. M. U. K. nun 186, 185, 194 ve 196 ncü maddelerine uygun olarak tedvin edilmiştir.

Disiplin mahkemelerinde kanun yolu olarak sadece «itiraz» kabul edilmiştir. Temyiz ve olağanüstü kanun yollarından hiçbiri kabul edilmemiştir. Zira Anayasamızın 141 ncü maddesi Askerî Yargıtayın sadece askerî mahkemelere verilen karar ve hükümleri inceleyebileceğini âmiridir. Ayrıca disiplin mahkemelerinde görülen dâvaların sadeliği ve bu dâvaların bir an önce bitirilmeye zarureti de göz önünde bulundurularak itirazdan gayri bir kanun yolu ihdasına gidilmemiştir. İşte 30 ncü madde bu hususa işaret etmekte ve bir üst disiplin mahkemesini itiraz inceleme merci olarak tayin ettikten başka itirazın süresini ve Genelkurmay Başkanlığı Disiplin Mahkemesinin bir üst disiplin mahkemesi bulunmadığından adı geçen disiplin mahkemesinden verilen hükümlere itiraz halinde evvelki hükme katılmayan başkan ve üyelerden teşekkül eden yeni bir heyetin itiraz inceleme merci olarak bakacağını ön görmektedir.

31 ncü madde itiraz hakkı bulunanları, 32 ncü madde itirazın usulünü ve bir kolaylık olmak üzere en yakın âmire yapılacak beyan üzerine düzenlenecek bir tutanak şeklinde de olabileceğini ve sebeplerini, 33 ncü madde itirazın prensibolarak infazı geri bırakmayacağına ancak itirazın haklı görülüp de sanığın beracti veya daha hafif bir ceza ile cezalandırılmasına karar verilmesi hallerinde başlamış veya bitmiş olan infazın bir haksızlık olacağı düşüncesiyle itiraz üzerine infazın, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri veya itirazı inceleme merciinin kararı ile geri bırakılabileceğini, 34 ncü madde ise itirazın incelenmesinde önce, üst disiplin mahkemesi disiplin subayı tarafından en geç üç gün içinde bir inceleme yapılacağını mahkemeye de yine üç gün içinde kararın verileceğini göstermekte ve bu merciin gerekli soruşturmayı da yapabileceğini veya yaptırabileceğini ön görmektedir.

35 ncü madde; itirazı inceleme merciinin kararlarının kesin olduğuna ve bu kararların ya itirazın reddine ya da itiraz sebepleri haklı ise dâvanın esasına hükmetmek şeklinde olabileceğine, 36 ncü madde disiplin mahkemelerince verilen hükümlerin kesinleşmesine ve kesinleşen hükümlerin infazları lüzumuna, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirince işaret edilmesine mütedairdir.

Cezaların infazı hususunu düzenliyen 37 ncü maddeye göre oda ve göz hapsi cezaları belli disiplin ceza evlerinde çektirilecektir. Muhtelif kıta ve kurumların müsterek olarak faydalanabile-

cekleri disiplin ceza evleri temin edilinceye kadar bu cezalar mevcut askerî ceza evlerinin özel bölümlerinde de çektirilebilecektir. Göz hapsi cezalarının çektirilmesinde ise As. C. K. unun 24 ncu maddesinin (A) bendi göz önünde bulundurularak hizmetten muaf olmamak şartı konulmuştur.

İstirdat ve tazminata mütedair hükümlerin infazına dair 38 nci madde As. M. U. K. nunun 280 nci maddesine uygundur.

Kanun tasarılarının ikinci kısmı disiplin suçları ile cezalarına aittir. 39 ncu madde «disiplin suçu» nu tanımlamakta dolayısıyla de disiplin mahkemelerince sadece oda ve göz hapsi cezalarının hükmedilebileceğini göstermektedir. Bu cezalar tesbit edilirken bu mahkemelerin esas itibariyle As. C. K. nunun kısa hapis cezası ile cezalandırdığı fiillerin büyük bir kısmına bakacağı göz önünde bulundurularak As. C. K. nunun 23 ncu maddesinde zikri geçen kısa hapis cezalarından oda ve göz hapsi esas alınmış. Anayasanın 14 ncu maddesinin 4 ve 5 nci fıkralarına aykırı olduğu tesbit edilen katıksız hapis cezası alınmamıştır. Madde, ayrıca oda ve göz hapsi cezalarının genel hadlerini ve içtima halini düzenlemektedir.

40 nci madde disiplin suçlarında dâva zamanaşımını, 41 nci madde ise oda ve göz hapsi cezalarında ceza zamanaşımını düzenlemektedir.

42 nci madde As. C. K. nunun 47 nci maddesindeki esaslar göz önünde bulundurularak hazırlanmıştır.

43 ncu maddeye göre oda hapsi bütün asker kişilere göz hapsi ise sadece subay, askerî memur, astsubay ve sivil personele verilebilecektir. Askerî öğrenciler, erbaş ve erlerin gece gündüz kıta ve kurumlarda devamlı olarak kalmaları karşısında bunların göz hapsi ile cezalandırılmalarında hiçbir fayda görülmemiştir.

44 ncu madde âmire veya üste hümratsızlık suçunu ve cezasını tâyin etmektedir. As. C. Kanununun 82 nci maddesinin 1 nci fıkrası esas itibariyle aynen alınmıştır.

As. C. Kanununun 86, 83 ve 84 ncu maddelerindeki fiiller sırası ile ve esas itibariyle tasarı-
nın 45, 46 ve 47 nci maddeleri olarak tedvin edilmiş ve As. C. Kanununun 87 nci maddesindeki (emri hiç yapmamak) hali de 45 nci maddeye dâhil edilmiştir.

48 nci madde; As. C. Kanununun 66 nci maddesindeki firar ve izin tecavüzü suçlarındaki altı günlük süre içinde kendiliğinden gelme ve yakalanma hali ile aynı kanunun 77 nci maddesindeki göz ve oda hapsi cezalarının infaz yerini terk etmek suçlarından terekükübetmektedir.

As. C. Kanununun 74 ncu maddesinin (firarın barışta vukubulması) hali tasarı-
nın 49 ncu maddesini teşkil etmiş ve aynı kanunun 130 ncu maddesindeki fiillere konu olan askerî eşyanın değerine göre bir tefrik yapılarak bu değer 250 lirayı geçmediği takdirde bu suçlara da disiplin mahkemelerinin bakacağı kabul edilmiş ve bu gaye ile 50 nci madde hazırlanmıştır.

As. C. Kanununun 108 nci maddesinin (asta hizmetle ilgisi olmayan emir verenlerin bu fiilleri tasarı-
nın 51 ve aynı kanunun 145 nci maddesinin (asta nezaret vazifesinde ihmal ve tekkâsül edenlerin) bu fiilleri de tasarı-
nın 52 nci ve As. C. Kanununun 116 nci maddesinin bir ve ikinci fıkrası, 136 nci maddesinin 1 nci bendinin (B) fıkrası, 96 nci maddesinin birinci fıkrası, 150 nci maddesinin birinci bendinin (A) ve (B) fıkrası ve 151 nci maddesi hükümleri de sıra ile kanun tasarı-
sının 53, 54, 55, 56 ve 57 nci maddesini teşkil etmiştir.

Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun dernek ve spor kulüpleri ile ilgili 43 ncu maddesi dikkat nazara alınarak tasarı-
nın 58 nci maddesi ve As. C. Kanununun 154 ncu maddesinin ikinci bendinin (a) fıkrasına mügabih olarak da tasarı-
nın 59 ncu maddesi hazırlanmıştır.

60 nci madde ile disiplin mahkemelerince verilen cezaların askerlik hizmet sürelerinden indirileceğini ve subay, askerî memur, astsubaylar hakkındaki cezaların sicillerine işleneceği gösterilmiştir.

61 nci madde ile; disiplin suçlarının süratle sonuçlandırılması için kısa ve özlü hükümleri muhtevî bulunan Disiplin mahkemeleri yargılama usulü ve ceza kanunlarında zuhur edebilecek boşlukların Askerî Ceza ve Askerî Muhakeme Usulü Kanunlarının hükümleri ile doldurulacağı kabul edilmiş bulunmaktadır.

62 nci madde Askerî Ceza Kanununun, disiplin mahkemelerince cezalandırılan fiillere ait hükümlerinin uygulanmayacağı tesbit etmektedir. As. C. Kanunun yapılacak değişiklikle, adı geçen kanunun bu kanuna alınan hükümler dolayısıyla bozulan insicamı giderilecektir.

63 ve 64 ncü maddeler ise yürürlük maddeleridir.

Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi
Geçici Komisyon
Esas No. : 1/548
Karar No. : 6

11 . 10 . 1963

Yüksek Başkanlığa

Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısı ilgili bakanlıkların temsilcilerinin de katılmasıyla komisyonumuzda görüşüldü.

Kanun tasarısının tümü gerekçesiyle birlikte incelenmiş ve genel olarak uygun bulunmuş olmakla beraber Anayasamızın 118 nci maddesinin son fıkrasından hareketle askerî hizmetlerin gerekleri ve yürürlükte bulunan Askerî Ceza Kanununun 18 ve 162/2 maddelerinde kabul edilmiş bulunan disiplin âmirlerinin disiplin cezası vermek yetkisi göz önünde tutularak bâzı maddelere yeni fıkralar eklenmiş ve bâzı maddeler de değiştirilmiştir.

Bu esas olarak kabul edilen prensipten başka, maddeler dil bakımından Anayasamızın diline uydurulduğu gibi noktalama işaretleri de yerlerine konulmuş olup gerekçeleri ayrı ayrı aşağıda gösterilmiştir.

Komisyonumuzca kanun tasarısının ismi kelime dizisi ve ses uyumu kuralları göz önüne alınarak Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkında kanun olarak değiştirilmiş ve birinci kısımdaki, «kuruluş» kelimesi fazla görülerek kaldırılmıştır.

Madde 1. — Noktalama işaretleri ve kelimelerdeki harflerin doğru kullanılmasını sağlamak için harfler düzeltilmiştir.

Madde 2. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 3. — Yazılış bakımından noksan giderilmiş ve maddeye başkan ve üyelerin seçiminde esas alınacak birlikleri göstermek bakımından açıklık verilmiştir.

Madde 4. — Başkan ve üyelerin nitelikleri bakımından maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 5. — Nezdinde mahkeme kurulan komutan veya askerî kurum âmirinin başkan ve üyelerin seçimi bakımından yetki alanını göstermek için maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 6. — Disiplin subayının niteliği açıklanmış ve yürürlükteki Askerî Muhakeme Usulü Kanunu ve önceden komisyonumuz tarafından kabul edilen Askerî Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunuyla kalem kuruluşu bakımından beraberlik sağlanmak istenilmiştir.

Madde 7. — Askerî gerekler ve Anayasamızın 118 nci maddesinin son fıkrasının sonucu olarak disiplin âmirinin ceza yetkisi salt olarak gösterilmiştir.

Madde 8. — Yazı kurallarına uygun olarak maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 9. — Kelimeler yazı kurallarına uydurulmuştur.

Madde 10. — Birlikte suç işleyenler hakkında kovuşturma yapacak merciin tesbitinde gecikmeler olabileceği düşüncesiyle ve çeşitli durumlar da göz önüne alınarak maddeye açıklık verilerek madde tamamen değiştirilmiştir.

Madde 11. — Disiplin mahkemeleriyle asker kişiler arasındaki ilgi çeşitli yönlerden düzenlenmiştir.

Madde 12. — Müşterek komutanlık ve kurum âmirliği bulunmadığı halde uyuşmazlığın çözümü gösterilmiştir.

Madde 13. — Tasarıda yalnız 52 nci maddede istirdat ve tazminat bulunduğundan maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 14. — Askerî gerekler göz önüne alınarak 7 nci madde ile uygunluk sağlanmıştır.

Madde 15. — Dil, Anayasaya uydurulmuştur.

Madde 16. — Dil, Anayasaya uydurulmuş ve sivil personel de bu mahkemelerde yargılanacağından maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 17. — Maddenin yazılışı yazı kurallarına uydurulmuştur.

Madde 18. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 19. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 20. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 21. — Dil, Anayasa diline uydurulmuş ve kapalı duruşmaların yayımı bakımından basın Kanununa atıf yapılmıştır.

Madde 22. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 23. — Dil, türkçeleştirilmiş ve madde yürürlükteki medenî hukuk kurallarına uydurulmuştur.

Madde 24. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 25. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 26. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 27. — Dil Türkçeleştirilmiştir.

Madde 28. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 29. — Yazı kurallarına uydurulmuş ve tekrarlar çıkarılmıştır.

Madde 30. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 31. — Dil Türkçeleştirilmiştir.

Madde 32. — Dil Türkçeleştirilmiş ve yazı kuralları bakımından düzeltmeler yapılmıştır.

Madde 33. — Maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 34. — Dil, Anayasa diline uydurulmuştur.

Madde 35. — Maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 36. — Disiplin mahkemelerinde disiplin subaylığının, ceza ve tutuk evlerinin, idari işlerin askerî adalet müfettişleri tarafından teftişini ve üst komutanlıklarca gözetimini sağlamak amacıyla tasarıya yeni bir madde eklenmiştir.

Madde 37. — Tasarının 36 nci maddesi 37 ncimadde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bölüm Başlığı Türkçeleştirilmiştir.

Madde 38. — Madde numarası değiştirilmiş, dil Türkçeleştirilmiş, yazı kurallarına uygunluk sağlanmış ve öğrencilerle sivil personele verilen cezaların yerine getirilme şekli gösterilmiş, maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 39. — Madde numarası değiştirilmiş ve dil Türkçeleştirilmiştir.

Madde 40. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen hükümlerin olağanüstü bir kanun yolu olan yazılı emir yolu ile incelenmesini sağlamak amacı ile yeni bir madde eklenmiştir.

Madde 41. — Disiplin cezalarının aşağı ve yukarı hadleri gösterilerek cezanın yukarı haddi mahkemenin özelliği göz önüne alınarak iki aya indirilmiş ve jandarma uzatmalıları ve uzman çavuşları dışında erbaşların rütbelerinin de geri alınabileceği gösterilmiş madde numarası değiştirilmiştir.

Madde 42. — Hükümet tasarısında 39 ncu maddenin 2 nci fıkrası olan cezaların içtimai, müessesenin özellikleri göz önüne alınarak ayrı bir madde olarak yazılmıştır.

Madde 43. — Madde numarası değiştirilmiş ve tasarının 40 nci maddesi 43 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 44. — Madde numarası değiştirilmiş ve tasarının 41 nci maddesi 44 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 45. — Madde numarası ile madde içindeki madde numaraları değiştirilmiş ve maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 46. — Madde numarası değiştirilmiş ve yazı kurallarına uydurulmuştur.

Madde 47. — Madde numarası değiştirilmiş, Türkçeleştirilmiş ve Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk sağlanması için ceza miktarı ay olarak gösterilmiştir.

Madde 48. — Madde numarası değiştirilmiş, suçun ağırlığı göz önüne alınarak cezaya aşağı had konulmuş ve yukarı had 41 nei maddeye uydurulmuştur.

Madde 49. — Madde numarası değiştirilmiş ve Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk sağlanması için ceza miktarı ay olarak gösterilmiştir.

Madde 50. — Madde numarası değiştirilmiş, göz hapsi cezası yerini terk etmek suçunun ağırlığı nedeniyle ve Hükümet tasarısındaki 3 numaralı bend yakalanma halinde verilecek cezanın hapis olması düşüncesiyle maddeden çıkarılmış ve kaçma eyleminin disiplini zedeleyici özellikleri bulunduğu kabul edilerek bu suçun maddedeki her iki haline de aşağı had kabul edilmiş, Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk sağlanmak için ceza miktarı ay olarak gösterilmiş ve cezaların yukarı hadlerinde 41 nei maddeye uygunluk sağlanmıştır.

Hükümet tasarısının 47 nei maddesi suçun doğuracağı sonuçlar ve yürürlükte bulunan Askerî Ceza Kanununda suçun hapis cezasıyla cezalandırılmış olması nedenleriyle tasarıdan çıkarılmıştır.

Madde 51. — Madde numarası değiştirilmiş, Türkçeleştirilmiş ve suçun ağırlığı nedeniyle aşağı had kabul edilmiş, ceza yukarı had bakımından 41 nei maddeye uydurulmuştur.

Madde 52. — Madde numarası değiştirilmiş, cezanın yukarı haddi bakımından 41 nei maddeye uydurulmuştur.

Madde 53. — Madde numarası değiştirilmiş ve askerî gerekler ve hizmet ilişkileri bakımından hediye istemek ve borç almak halleri de maddeye alınmıştır.

Madde 54. — Madde numarası değiştirilmiş, gözetim görevini yerine getirmede kusuru olma hali ile astlarının suçlarını haber vermiyenler askerî gerekler bakımından maddeye alınmıştır.

Madde 55. — Madde numarası değiştirilmiş, Türkçeleştirilmiş ve cezanın yukarı haddi bakımından 41 nei maddeye uygunluk sağlanmıştır.

Madde 56. — Madde numarası değiştirilmiş, Anayasa diline uygunluk sağlanmış ve askerî gerekler ve hizmetin özelliği göz önüne alınarak maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 57. — Madde numarası değiştirilmiş ve Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk sağlanmak için ceza miktarı ay olarak gösterilmiştir.

Madde 58. — Madde numarası değiştirilmiş, Anayasa diline uygunluk sağlanmış, suçta derecelenme kabul edilmiş, suçun ağırlığı nedeniyle cezada aşağı had kabul edilmiş ve Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk amacıyla ceza miktarı ay olarak gösterilmiştir.

Madde 59. — Madde numarası değiştirilmiş ve Türk Ceza Kanununun 30 neu maddesine uygunluk sağlamak için ceza miktarı ay olarak gösterilmiştir.

Madde 60. — Madde numarası değiştirilmiş, Türk Silâhlı Kuvvetleri İçişleri Kanununun 43/2 maddesindeki esaslar göz önüne alınarak maddeye spor kulüplerinin faal üyelikleri eklenmiş ve suçun ağırlığı nedeniyle cezaya hem bir aşağı had kabul edilmiş ve hem de yukarı had artırılmıştır.

Madde 61. — Madde numarası değiştirilmiş ve yasaklanan kitap ve sairinin okunması bütün asker kişiler için suç olduğu düşüncesiyle maddeye açıklık verilmiş ve suçun ağırlığı nedeniyle cezaya hem bir aşağı had kabul edilmiş ve hem de yukarı had artırılmıştır.

Madde 62. — Madde numarası değiştirilmiş, Türkçeleştirilmiş ve sivil personel de kanunun kapsamına girdiğinden kanunun sistemine uyularak maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 63. — Madde numarası değiştirilmiş ve uygulanacak kanunların isimleri bakımından değişiklik yapılarak maddeye açıklık verilmiştir.

Madde 64. — Yürürlükten kalkacak kanun hükümlerini göstermek bakımından ve kanunun yayımından bir süre sonra yürürlüğe gireceği düşüncesiyle maddeye açıklık verilmiştir.

Geçici madde — Bu kanuna göre kurulacak olan mahkemelerin kuruluşunun ne süre içinde olacağını göstermek için tasarıya yeni madde olarak eklenmiştir.

Madde 65. — Mahkemelerin kuruluşu da göz önünde tutularak yürürlük başlangıcı gösterilmiştir.

Madde 66. — Tasarının 64 nci maddesi 66 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Ordu <i>F. Güley</i>	Bu rapor Sözcüsü Artvin <i>S. Eminağaoğlu</i>	Kâtip Kayseri <i>M. Göker</i>	İstanbul <i>S. Vardarlı</i>
Amasya <i>İ. Sarıgöz</i>	Ankara <i>H. Ataman</i>	Kars <i>S. Öktem</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Disiplin mahkemeleri kuruluş, yargılama usulü ve disiplin suçları ve cezaları hakkında kanun tasarısı

BİRİNCİ KISIM

DISİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞ VE YARGILAMA USULÜ

Kuruluş

MADDE 1. — Disiplin Mahkemesi, alay tümen ve daha büyük (Deniz ve havada eşidi) komutanlıklar ile Kuvvet Komutanları ve Genelkurmay Başkanlığı nezdinde kurulur.

Kuvvet komutanlıklarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca, diğer komutanlık veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde de Disiplin Mahkemesi kurulabilir.

Disiplin Mahkemesinin teşkili

MADDE 2. — Disiplin Mahkemesi biri Başkan ikisi üye olmak üzere üç subaydan teşekkül eder. Astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında astsubaylardan da üye seçilebilir.

Başkan, üye ve yedeklerinin seçimi

MADDE 3. — Başkan ve üyeler ile yedeklerin, nezdinde Disiplin Mahkemesi kurulan komutan veya askerî âmiri tarafından her yılın Aralık ayında maiyetindeki subay ve astsubaylar arasından kıta veya Askerî Kuruma katılış sırasına göre ve değiştirilmemek üzere bir yıl için seçilirler. Bu sıra ancak zorunlu hizmet nedenleri ile değiştirilebilir.

Başkan ve üyeler ile yedeklerinin görevlerini yapmalarına sürekli engeller çıktığında yerlerine başkaları seçilebilir.

Başkan ve üyelerin nitelikleri

MADDE 4. — Başkan ve üyelerin en az bir yıl kıta veya askerî kurumlarda hizmet görmüş olmaları, taksirli suçlar hariç bir cürüm ile hükümlü bulunmamaları, sanığın astı olmamaları ve Başkanın en az yüzbaşı rütbesinde bulunması şarttır.

Başkan ve üyeler sanığın ve birbirlerinin âmiri olamaz.

Kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye bulunmaması

MADDE 5. — Nezdinde Disiplin Mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri, maiyetinde kanunda yazılı nitelikte Başkan ve üye yoksa veya mevcudolanların görevlerini yapmalarına kanuni engeller bulunursa uygun nitelikte Başkan ve üyelerin seçimi için en yakın kıta veya askerî kurum âmirine başvurur.

Disiplin subayı

MADDE 6. — Nezdinde Disiplin Mahkemesi kurulan her komutanlık veya askerî kurum âmirliğinde askerî savcı sınıfından bir disiplin subayı bulunur.

Tümen ve daha büyük (Denizde ve havada eşidi) komutanlık veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinde disiplin subaylığı görevini adli müşavir yapar.

Askerî savcı sınıfından olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adli müşavirin bulunmaması veya görevini yapmasına engel sebeplerin var olması halinde disiplin subaylığı görevini diğer

GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

Disiplin mahkemeleri kuruluşu, yargılama usulü ve disiplin suç ve cezaları hakkında kanun tasarısı

BİRİNCİ KISIM

DISİPLİN MAHKEMELERİ KURULUŞ VE YARGILAMA USULÜ

Kuruluş

MADDE 1. — Disiplin mahkemesi, alay, tümen ve daha büyük (deniz ve havada eşiti) komutanlıklar ile Kuvvet Komutanlıkları ve Genel Kurmay Başkanlığı nezdinde kurulur.

Kuvvet Komutanlıklarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genel Kurmay Başkanlığınca, diğer komutanlık veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde de disiplin mahkemesi kurulabilir.

Disiplin mahkemesinin kuruluşu

MADDE 2. — Disiplin mahkemesi, biri başkan ikisi üye olmak üzere üç subaydan kurulur. Astsubay, erbaş ve erlerin yargılanmalarında astsubaylardan da üye seçilebilir.

Başkan, üye ve yedeklerinin seçimi

MADDE 3. — Başkan ve üyeler ile yedekleri, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından her yılın Aralık ayında bu mahkemenin yetkisine giren birliklerdeki subay ve astsubaylar arasından kıta veya askerî kuruma katılım sırasına göre ve değiştirilmemek üzere bir yıl için seçilirler. Bu sıra ancak zorunlu hizmet sebepleriyle değiştirilebilir.

Başkan ve üyeleri ile yedeklerinin görevlerini yapmalarına sürekli engeller çıktığında yerlerine başkaları seçilebilir.

Başkan ve üyelerin nitelikleri

MADDE 4. — Başkan ve üyelerin en az bir yıl kıta veya askerî kurumlarda hizmet görmüş olmaları, taksirli suçlar dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmamaları, sanığın astı olmamaları ve başkanın en az yüzbaşı rütbesinde bulunması şarttır.

Başkan ve üyeler yargılama süresi içinde sanığın ve birbirlerinin en yakın âmiri olamazlar

Kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye bulunamaması

MADDE 5. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri, bu mahkemenin yetkisine giren birliklerde kanunda yazılı nitelikte başkan ve üye yoksa veya mevcudolanların görevlerini yapmalarına kanuni engeller bulunursa uygun nitelikte başkan ve üyelerin seçimi için en yakın kıta komutanı veya askerî kurum âmirine başvurur.

Disiplin subayı ve niteliği

MADDE 6. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan her komutanlıkta veya askerî kurum âmirliğinde askerî savcı hizmetinden atanmış bir disiplin subayı bulunur.

Tümen ve daha büyük (denizde ve havada eşidi) komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdinde kurulan disiplin mahkemelerinde disiplin subaylığı görevini adli müşavir yapar.

Askerî savcı hizmetinden atanmış olan disiplin subayının veya bu görevi yapan adli müşavirin bulunmaması veya görevini yapmasını engelleyici sebeplerin var olması halinde disiplin su-

bir sınıf subayı yapabilir. Bu hallerde disiplin subayı, kıta en az bir yıl hizmet görmüş olan ve tak-sirli suçlar hariç bir cürüm ile hükümlü bulunmayan teğmen ile binbaşı rütbesindeki subaylar ara-sından seçilir.

GÖREV VE YETKİ

Görev

MADDE 7. — Disiplin mahkemeleri asker kişilerin bu kanunda yazılı disiplin suçlarına ait dâ-valara bakar.

Kuruluş gününden yetki

MADDE 8. — Disiplin mahkemelerinin yetkisi, nezdinde kuruldukları komutanlık veya askeri kurum âmirliğinin kadro ve kuruluşu ile sınırlıdır.

Kuvvet komutanlarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Baş-kanlığınca bu yetki genişletilebilir veya daraltılabilir.

Rütbe gününden yetki

MADDE 9. — Alay ve eşidi komutanlıklar veya askeri kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri, erden yüzbaşıya kadar (Yüzbaşı dâhil) askerler ile diğer asker kişileri;

Tümen ve eşidi komutanlıklar veya askeri kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkeme-leri, erden yarbayya kadar, (Yarbay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri;

Kolordu ve eşidi komutanlıklar veya askeri kurum âmirlikleri ile ordu ve kuvvet komutan-lıkları nezdindeki disiplin mahkemeleri erden elbaya kadar (albay dâhil) askerler ile diğer as-ker kişileri;

Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi erden general ve amirale kadar (general ve amiraller dâhil) askerler ile diğer asker kişileri yargılamaya yetkilidirler.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askeri kurum âmirinin rütbe itibariyle aynı mahkemenin yetkisine dâhil bulunması halinde bu komutan veya askeri kurum âmiri bir üst komutanlık veya askeri kurum âmirliği nezdinde kurulan disiplin mahkemesinde yargılanır.

Ayrı disiplin mahkemelerine tabi kişilerin birlikte işledikleri suçlarda yetki

MADDE 10. — Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemelerine tabi kişiler tarafın-dan birlikte işlenirse müşterek üst komutanlık veya askeri kurum âmirliği sanıkların hepsi hak-kında birlikte kovuşturma yapılmasını emreder.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

baylığı görevini diğer bir sınıf subayı yapabilir. Bu hallerde disiplin subayı nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından kıtada en az bir yıl hizmet görmüş olan ve taksirli suçların dışında bir cürüm ile hükümlü bulunmayan teğmen ile binbaşı rütbesindeki subaylar arasından seçilir.

Disiplin subaylıklarında ve disiplin mahkemelerinde tutanak kâtipliği yapmak üzere yeteri kadar asker kişi kullanılır.

GÖREV VE YETKİ

Görev

MADDE 7. — Disiplin mahkemeleri asker kişilerin bu kanunda yazılı disiplin suçlarına ait dâvalara bakar. řu kadar ki, bu kanunda yazılı disiplin suçlarından dolayı disiplin âmiri, özel kanunlarda kendisine tanınan yetki içinde, oda ve göz hapsi verebileceği gibi disiplin mahkemesine de yolhyabilir.

Kurulus yönünden yetki

MADDE 8. — Disiplin mahkemelerinin yetkisi, nezdinde kuruldukları komutanlığın veya askerî kurum âmirliğinin kadro ve kuruluğu ile sınırlıdır.

Kuvvet komutanlıklarının göstereceği lüzum üzerine veya doğrudan doğruya Genelkurmay Başkanlığınca bu yetki genişletilebilir veya daraltılabilir.

Rütbe yönünden yetki

MADDE 9. — Alay ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri, erden yüzbaşıya kadar (yüzbaşı dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Tümen ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri nezdindeki disiplin mahkemeleri erden yarabaya kadar (yarbay dâhil) askerler ile diğer asker kişileri,

Kolordu ve eşiti komutanlıkları veya askerî kurum âmirlikleri ile Ordu ve Kuvvet komutanlıkları nezdindeki disiplin mahkemeleri erden albaya kadar (albay dâhil) askerleri ile diğer asker kişileri,

Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi erden general ve amirale kadar (general ve amiraller dâhil) askerler ile diğer asker kişileri yargulamaya yetkilidirler.

Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirinin rütbe bakımından aynı mahkemenin yetkisine dâhil bulunması halinde bu komutan veya askerî kurum âmiri bir üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdinde kurulan disiplin mahkemesinde yarglanır.

Ayrı disiplin mahkemelerine tabi kişilerin birlikte işledikleri suçlarda yetki

MADDE 10. — Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemelerine tabi asker kişiler tarafından birlikte işlenirse en yüksek rtbelisinin tabi olduğu disiplin mahkemesi hepsi hakkında dâva-ya bakmaya yetkilidir.

Bir disiplin suçu başka başka disiplin mahkemesine tabi eşit rütbeli asker kişiler veya rütbesiz asker kişiler tarafından birlikte işlenmiş olursa garnizon komutanı hepsi hakkında yapacak nezdinde disiplin mahkemesi kıta komutanı veya askerî kurum âmirini tâyin eder. Birlikte suç işliyen asker kişiler ayrı ayrı garnizonlardaki kıta komutanlığına veya askerî kurum âmirliğine tabi iseler bu halde yetkili merci, adli ynden bağlı oldukları mişterek üst komutan veya askerî kurum âmiri tarafından tâyin edilir.

Bu konulardaki yetki uyumsuzlukları Genelkurmay Başkanlığı tarafından kesin olarak gzmlenir.

İlginin kesilmesi

MADDE 11. — Disiplin mahkemelerinde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi disiplin mahkemelerinin görev ve yetkisini kaldırmaz. Ancak sanık terfi dolayısıyla tabi bulunduğu disiplin mahkemesinin yetkisi dışına çıkmış olursa yargılama yetkisi üst komutan veya askerî kurum âmiri nezdindeki disiplin mahkemesine geçer.

Yetki ve hüküm uyumsuzlukları

MADDE 12. — Disiplin mahkemeleri arasında çıkacak yetki ve hüküm uyumsuzluklarını müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdindeki disiplin mahkemesi halleder.

Istirdat ve tazminata hüküm yetkisi

MADDE 13. — Disiplin suçlarından doğan ve ikiyüzlü lırayı geçmiyen istirdat ve maddi tazminat dâvalarına da disiplin mahkemelerinde bakılır.

Nezinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirleri Hazineye ait zararları tesbit ve iddianameye yazarak kovuşturmakla görevlidirler.

Disiplin mahkemelerinde dâvanın görülmesine imkân kalmıyan hallerde kamu alacakları özel kanuna göre kovuşturulur.

SORUŞTURMA

Disiplin suçlarının ihbar ve soruşturması

MADDE 14. — Maiyetindeki birinin disiplin suçu işlediğini öğrenen her âmir suçluluk sebeplerini ve suç delillerini kapsıyan bir vaka raporu düzenleyip bunu silsile yolu ile nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirine en geç üç gün içinde gönderir.

Nezinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri her hangi bir suretle bir disiplin suçunun işlendiğini öğrenir öğrenmez dâva açılmasının gerekip gerekmediğini karar vermek üzere bir disiplin hazırlık soruşturması yapılmasını emreder.

Disiplin hazırlık soruşturması disiplin subayı tarafından en kısa zamanda yapılır. İhbarı yapan âmir tarafından yapılan soruşturma yeter görülürse bu disiplin hazırlık soruşturması yerine geçer.

Disiplin soruşturması sonunda yapılacak işlem

MADDE 15. — Disiplin hazırlık soruşturması sonunda nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından aşağıdaki işlemler yapılır :

1. Fiil adliye mahkemelerinin veya askerî mahkemelerin görevine giren bir suç ise, evrak görevli makama gönderilir.

Gececi Komisyonun değistirişi

Yargılamayı gerektiren ilginin kesilmesi ve rütbe yükselmesi halinde yetki

MADDE 11. — Disiplin mahkemelerinin görev ve yetkileri bu mahkemelerde yargılanmayı gerektiren ilginin kesilmesi ile kalkmaz. Ancak sanık rütbe yükselmesi dolayısıyla tabi bulunduğu disiplin mahkemesinin yetkisi dışına çıkmış olursa yargılama yetkisi adli yünden üst komutan veya askerî kurum âmiri nezdindeki disiplin mahkemesine geçer.

Yetki ve hüküm uyumsuzlukları

MADDE 12. — Disiplin mahkemeleri arasında çıkacak yetki ve hüküm uyumsuzluklarını adli yünden müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği nezdindeki disiplin mahkemesi çözümler.

Müşterek üst komutanlık veya askerî kurum âmirliği bulunmadığı takdirde bu konulardaki uyumsuzluklar Genelkurmay Başkanlığı nezdindeki disiplin mahkemesi tarafından kesin olarak çözümlenir.

İstirdat ve tazminata hüküm yetkisi

MADDE 13. — Bu kanunun 52 nci maddesinde yazılı disiplin suçlarından doğan ve ikiyüz elli lirayı geçmiyen istirdat ve maddi tazminat dâvalarına da disiplin mahkemelerinde bakılır.

Nezinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirleri Hazineye ait zararları tesbit ve iddianameye yazarak kovuşturmakla görevlidirler.

Disiplin mahkemelerinde dâvanın görülmesine imkân kalmıyan hallerde kamu alacakları özel kanununa göre kovuşturulur.

SORUŞTURMA

Disiplin suçlarının ihbar ve soruşturması

MADDE 14. — Maiyetinden birinin bir disiplin suçu işlediğini öğrenen her âmir yetkisi dâhilindeki oda veya göz hapsi cezalarıyla cezalandırılmasını uygun görmediği takdirde suçluluk sebeplerini ve suç delillerini kapsıyan bir vaka raporu düzenleyip bunu silsile yolu ile nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmirine en geç üç gün içinde gönderir.

Nezinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri her hangi bir suretle bir disiplin suçunun işlendiğini öğrendiğinde doğrudan doğruya disiplin cezası vermeye yetkili olur ve buna dayanarak oda veya göz hapsi cezasıyla cezalandırılmasını uygun görmez ise dâva açılmasının gerekip gerekmediği ne karar vermek üzere derhal disiplin hazırlık soruşturması yapılmasını emreder.

Aksi halde birinci fıkraya göre işlem yapılmak üzere keyfiyeti disiplin cezası vermeye yetkili en yakın disiplin âmirine bildirir ve varsa evrakı gönderir.

Disiplin hazırlık soruşturması disiplin subayı tarafından en kısa zamanda yapılır. İhbarı yapan âmir tarafından yapılan soruşturma yeter görülürse bu, disiplin hazırlık soruşturması yerine geçer.

Disiplin soruşturması sonunda yapılacak işlem

MADDE 15. — Disiplin hazırlık soruşturması sonunda nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından aşağıdaki işlemler yapılır :

A) Eylem adliye mahkemelerinin veya askerî mahkemelerin görevine giren bir suç ise, evrak görevli mercie gönderilir.

2. Fiil bu kanunda yazalı bir disiplin suçu olmayıp, disiplin tecavüzü ise özel kanun hükümleri uygulanır.

3. Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler bulunmazsa kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Bu karar evvelce sorguya çekilmiş sanığa da tebliğ edilir.

4. Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler varsa bir iddianame ile disiplin mahkemesinde dâva açılır.

Iddianameye nelerin yazılacağı

MADDE 16. — İddianameye sanığın kimliği, disiplin suçu teşkil eden fiilin neden ibaret bulunduğu ve delilleri, uygulanması istenilen kanun maddesi, varsa Hazine zararı ve duruşmanın yer ve zamanı yazılır.

İddianame sanığa en yakın âmiri vasıtasıyla bildirilir. Bu hususta düzenlenecek belgede bildiren ile sanığın imzaları ve bildirme tarihi gösterilir.

Bildiri tarihi üzerinden iki gün geçmedikçe duruşma yapılamaz, sanığın muvafakati ile bu müddetten vazgeçilebilir.

Disiplin mahkemesinin toplanması

MADDE 17. — İddianamenin sanığa bildirilmesinden sonra disiplin mahkemesi, nezdinde kurulduğu komutan veya askerî kurum âmirinin emriyle toplanır.

Sanık ve tanıkların çağırılması

MADDE 18. — Asker kişi olan sanık ve tanıklar emirle, diğerleri davetiye ile çağırılır. Bu davetiyeye gelmezlerse zorla getirilecekleri de yazılır.

DURUŞMA

Duruşma usulü

MADDE 19. — Duruşma hükme katılacakların huzuru ile ara vermeksizin yapılır. Disiplin subayı ile tutanak kâtibinin bulunmaları şarttır. Zorunlu sebeplerle duruşma tehir veya talik edilebilir.

Sanık duruşmanın devamı müddetince hazır bulundurulur. Duruşmaya özürsüz gelmeyen veya gelip de savuşan veya duruşmada bulunmak istemiyen sanığın gıyabında duruşmaya devam edilip hüküm verilebilir.

Duruşmanın idaresi

MADDE 20. — Duruşmanın idare ve disiplini başkana aittir. Duruşmanın disiplinini bozan her kişiyi başkan mahkeme salonundan çıkartır.

Duruşmanın açıklığı

MADDE 21. — Disiplin mahkemelerinde duruşma açık olur. Disiplinin korunması amacıyla duruşmanın tamamının veya bir kısmının gizli yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Gizli yapılan yargılamanın yayımlanması yasaktır. Buna uymayanlar hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun 337 nci maddesinde belirtilen ceza uygulanır.

Sanığın astı olanlar duruşmada bulunamazlar.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

Eylem bu kanunda yazılı bir disiplin suçu olmayıp, disiplin tecavüzü ise özel kanun hükümleri uygulanır.

C) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler bulunmazsa kovuşturmaya yer olmadığına karar verilir. Bu karar evvelce sorguya çekilmiş sanığa da tebliğ edilir.

D) Dâva açılmasını gerektirir yeter sebepler varsa bir iddianame ile disiplin mahkemesinde dâva açılır.

İddianameye nelerin yazılacağı

MADDE 16. — İddianameye sanığın kimliği, disiplin suçu teşkil eden eylemin neden ibaret bulunduğu ve delilleri, uygulanması istenilen kanun maddesi, varsa hazine zararı ve duruşmanın yer ve zamanı yazılır.

İddianame asker kişi olan sanığa en yakın âmiri aracılığı ile bildirilir. Bu hususta düzenlenecek belgede bildiren ile sanığın imzaları ve bildirme tarihi gösterilir. Diğer kişiler hakkında Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Bildiri tarihi üzerinden iki gün geçmedikçe duruşma yapılamaz. Sanığın uygun görmesi ile bu süreden vazgeçilebilir.

Disiplin mahkemesinin toplanması.

MADDE 17. — İddianamenin sanığa bildirilmesinden sonra disiplin mahkemesi, nezdinde kurulduğu komutanın veya askerî âmirlerin emriyle toplanır.

Sanık ve tanıkların çağırılması.

MADDE 18. — Kanun tasarısının 18 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

DURUŞMA

Duruşma usulü

MADDE 19. — Duruşma hükme katılacakların huzuru ile ara vermeksizin yapılır. Disiplin subayı ile tutanak kâtibinin bulunmaları şarttır. Zorunlu sebeplerle duruşma tehir ve talik edilebilir.

Sanık duruşmanın devamı süresince hazır bulundurulur. Duruşmaya özürsüz gelmeyen veya gelip de savuşan veya duruşmada bulunmak istemiyen sanığın yokluğunda duruşmaya devam edilip hüküm verilebilir.

Duruşmanın yönetimi.

MADDE 20. — Duruşmanın yönetim ve disiplini başkana aittir. Duruşmanın disiplini bozan her kişiyi başkan mahkeme salonundan çıkartır.

Duruşmanın açıklığı

MADDE 21. — Disiplin mahkemelerinde duruşma açık olur. Disiplinin korunması amacıyla duruşmanın tamamının veya bir kısmının kapalı yapılmasına mahkemece karar verilebilir. Kapalı yapılan yargılamanın yayımlanması yasaktır. Buna uymıyanlar hakkında Basın Kanunu hükümleri uygulanır.

Sanığın astı olanlar duruşmada bulunamazlar.

Duruşmaya nasıl başlanacağı

MADDE 22. — Duruşmaya sanık, tanık ve bilirkişilerin yoklaması ile başlanır. Daha sonra sanığa Başkan ve üyelerin dâvaya bakmalarına engel halleri hakkında bir talebi bulunup bulunmadığı sorulur. Başkan tanıkları duruşma salonundan dışarı çıkarır. Sanığın kimliği tesbit edildikten sonra iddianame disiplin subayı tarafından okunur.

Başkan ve üyelerin dâvaya bakamaması ve reddi

MADDE 23. — A) Disiplin mahkemeleri başkan ve üyeleri aşağıdaki hallerde bu görevi yapamazlar veya aynı sebeplerle reddedilebilirler :

1. Suçtan kendisi zarar görmüş ise,
2. Sanık ve mağdur ile aralarında evlilik veya vesayet ilişkisi bulunmuş veya bulunuyorsa
3. Sanık veya mağdurun nesepten veya sebepten usul veya furuu veya bunlarla evlât edinme ilişkisi yahut sanık veya mağdur ile aralarında üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) nesepten veya sıhriyeti doğuran evlilik bağı kalması bile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) sebepten civar hısımlığı varsa
4. Aynı dâvada nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri sıfatıyla işlem yapmış veya disiplin subaylığı yahut sanık müdafiliği görevlerini ifa etmiş ise,
5. Aynı dâvada tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş ise,
6. Bitaraflığını şüpheye düşürecek haller mevcutsa.

B) Aleyhinde kanun yoluna gidilen disiplin mahkemesi hükmünün üst disiplin mahkemesinde incelenmesinde hükme katılan disiplin mahkemesi başkan ve üyesi üst disiplin mahkemesinde bu hükmün incelenmesine katılamaz.

Sanığın sorgusu ve delillerin incelenmesi

MADDE 24. — İddianamenin okunmasından sonra sanık olay hakkında sorguya çekilir, varsa tanıklar dinlenir ve diğer deliller incelenir.

Disiplin mahkemesi talep üzerine veya kendiliğinden tanık dinlenmesi veya başka delillerin toplanmasına karar verebilir.

Delillerin incelenmesinden sonra disiplin subayından esas hakkındaki talebi sorulur. Sanık savunmasını yapar. Son söz sanığındır.

Müdafi tâyini

MADDE 25. — Sanık soruşturmanın her safhasında bir müdafi tâyin edebileceği gibi müdafi yoksa disiplin mahkemesince de müdafi tâyin edilebilir. Ancak müdafi tâyini talebi duruşmanın tehir veya taliki için kanuni sebep teşkil etmez.

Delillerin değerlendirilmesi

MADDE 26. — Disiplin mahkemesi incelenen delilleri duruşmada edineceği kanaata göre değerlendirir.

Duruşmanın bitmesi ve hüküm

MADDE 27. — Duruşma hükmün açıklanması ile biter.

Hüküm, sanığın beraetine veya mahkûmiyetine veya dâvanın ortadan kaldırılmasına, yahut Disiplin Mahkemesinin görevsizlik veya yetkisizliğine dair olur.

Geçici Komisyonun değistirişi

Duruşmaya nasıl başlanacağı

MADDE 22. — Duruşmaya sanık, tanık ve bilirkişilerin yoklaması ile başlanır. Daha sonra sanığa başkan ve üyelerin dâvaya bakmalarına engel halleri hakkında bir istemi bulunup bulunmadığı sorulur. Başkan tanıkları duruşma salonundan dışarıya çıkarır. Sanığın kimliği tesbit edildikten sonra iddianame disiplin subayı tarafından okunur.

Başkan ve üyelerin dâvaya bakamaması ve reddi

MADDE 23. — I - Disiplin mahkemeleri başkan ve üyeleri aşağıdaki hallerde bu görevi yapamazlar veya aynı sebeplerle reddedilebilirler :

- A) Suçtan kendisi zarar görmüş ise,
- B) Sanık ve mağdur ile aralarında evlilik veya vesayet ilişkisi bulunmuş veya bulunuyorsa,
- C) Sanık veya suçtan zarar görenle aralarında kan veya sıhrî usul ve fûru hısımlığı yahut evlât edinme ilişkisi veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya evlilik kalmasa bile ikinci dereceye kadar (bu derece dâhil) sıhrî civar hısımlığı varsa,
- D) Aynı dâvada nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri sıfatı ile işlem veya disiplin subaylığı yahut sanık savunuculuğu görevlerini yapmış ise,
- E) Aynı dâvada tanık veya bilirkişi olarak dinlenmiş ise,
- F) Tarafsızlığını şüpheye düşürecek haller mevcutsa,

II . Aleyhine kanun yoluna gidilen disiplin mahkemesi hükmünün, üst disiplin mahkemesinde incelenmesinde, hükme katılan disiplin mahkemesi başkan ve üyesi üst disiplin mahkemesinde bu hükmün incelenmesine katılamaz.

Sanığın sorgusu ve delillerin incelenmesi

MADDE 24. — İddianamenin okunmasından sonra sanık olay hakkında sorguya çekilir, varsa tanıklar dinlenir ve diğer deliller incelenir.

Disiplin mahkemesi istem üzerine veya kendiliğinden tanık dinlenmesi veya başka delillerin toplanmasına karar verebilir.

Delillerin incelenmesinden sonra disiplin subayından esas hakkındaki istemi sorulur. Sanık savunmasını yapar. Son söz sanığındır.

Savunucu tutulması

MADDE 25. — Sanık soruşturmanın her safhasında bir savunucu tutabileceği gibi savunucusu yoksa disiplin mahkemesince de savunucu tutulabilir. Ancak savunucu tutulması istemi duruşmanın tehir ve taliki için kanuni sebep teşkil etmez.

Delillerin değerlendirilmesi

MADDE 26. — Madde komisyonca aynen kabul edilmiştir.

Duruşmanın bitmesi ve hüküm

MADDE 27. — Duruşma hükmün açıklanması ile biter.

Hüküm, sanığın beraetine veya hükümlülüğüne veya dâvanın ortadan kaldırılmasına yahut disiplin mahkemesinin görevsizlik veya yetkisizliğine dair olur.

Oyların toplanması

MADDE 28. — Disiplin mahkemelerinde hüküm ve kararlar oy birliği veya oy çokluğu ile verilir. Oylar dağılırsa sanığın en çok aleyhinde olan oy, çokluk elde edilinceye kadar kendisine daha yakın olan oya tabi olur.

Oy, küçük rütbeden başlayıp rütbe ve kıdem sırası ile verilir.

Hükmün gerekçesi

MADDE 29. — A) Sanık mahkûm olursa hükmün gerekçesinde :

1. Mahkemece disiplin suçunun kanuni unsurları olarak sabit ve muhakkak sayılan vakıalar gösterilir.

2. Duruşma sırasında kanunda yazılı olup cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını, yahut çoğaltılmasını gerektiren hallerin varlığı ileri sürülmüş ise bunların sabit sayılıp sayılmadığı belirtilir.

3. Disiplin Mahkemeleri Ceza Kanununun uygulanan maddesi ve ceza miktarının tâyinine mahkemeyi sevk eden haller gösterilir.

B) Beraet halinde hükmün gerekçesinde; sanığın isnadolan fiili işlediğinin sabit olmamasından mı yoksa işlenen fiilin Disiplin Mahkemeleri Ceza Kanununa göre bir suç sayılmamasından mı beraete hükmedildiği gösterilir.

KANUN YOLU

İtiraz süresi ve inceleme mercii

MADDE 30. — Disiplin mahkemelerinden verilen hükümlere karşı tefhim veya tebliğden itibaren üç gün içinde bir üst disiplin mahkemesinde itiraz edilebilir.

Genelkurmay Başkanlığı Disiplin Mahkemesinin hükümlerine karşı yapılan itirazı, itiraz eden hükme katılmıyan başkan ve üyelerden kurulan yeni bir heyet inceler. Bu heyetin kararı kesin-dir.

İtiraza hakkı olanlar

MADDE 31. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri ve sanık itiraz hakkını haizdirler.

İtirazın nereye yapılacağı ve şekli ve itiraz sebepleri

MADDE 32. — İtiraz, hükmü veren disiplin mahkemesinin nezdinde kurulduğu komutan veya askerî kurum âmirine yapılır.

İtiraz sebepleri yazılı olarak verilebileceği gibi sanığın en yakın âmirine yapılacak beyan üzerine düzenlenecek bir tutanak şeklinde de olabilir.

İtiraz, kural olarak hükmün kanuna aykırılığı sebebine müstenidolur.

Hukukî bir kuralın uygulanmaması yahut yanlış uygulanması kanuna aykırılıktır.

Aşağıdaki hallerde kanuna mutlaka aykırılık var sayılır.

1. Disiplin mahkemesinin kanun dairesinde teşekkül etmemiş olması;

2. Başkan ve üyelik niteliklerini haiz olmıyan bir başkan ve üyenin hükme katılması;

3. Makbul bir şüpheden dolayı hakkında ret talebi vâkı olup da bu talep kabul olunduğu halde başkan ve üyenin hükme katılması, veyahut bu talebin kanuna aykırı olarak reddolunması suretiyle başkan ve üyenin hükme iştirak ettirilmesi;

Geçici Komisyonun değiştirişi

MADDE 28. — Madde komisyonca aynen kabul edilmiştir.

Hükümün gerekçesi

MADDE 29. — I - Sanık mahkûm olursa hükümün gerekçesinde :

- A) Mahkemece disiplin suçunun kanuni unsurları olarak sabit ve muhakkak sayılan vâkıalar,
  - B) Duruşma sırasında kanunda yazılı olup cezanın kaldırılmasını veya azaltılmasını yahut çoğaltılmasını gerektiren hallerin varlığı ileri sürülmüş ise bunların sabit sayılıp sayılmadığı,
  - C) Uygulanan ceza maddesi ve ceza miktarının tâyinine mahkemeyi sevk eden haller,
- Gösterilir.

II - Beraet halinde hükümün gerekçesinde, sanığın isnadölunan eylemi işlediğinin sabit olmamasından mı yoksa işlenen eylemin bu kanuna göre suç sayılmamasından mı beraete hükmedildiği gösterilir.

KANUN YOLU

İtiraz, süresi ve inceleme mercii

MADDE 30. — Disiplin mahkemelerinden verilen hükümlere karşı tefhim veya tebliğden itibaren üç gün içinde bir üst disiplin mahkemesinde itiraz edilebilir.

Genelkurmay Başkanlığı disiplin mahkemesinin hükümlerine karşı yapılan itirazı, itiraz edilen hükme katılmıyan başkan ve üyelerden kurulan yeni bir kurul inceler.

İtiraza hakkı olanlar

MADDE 31. — Nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri ve sanık itiraz hakkına sahiptirler.

İtirazın nereye yapılacağı, şekli ve itiraz sebepleri

MADDE 32. — İtiraz, hükümü veren disiplin mahkemesinin nezdinde kurulduğu komutan veya askerî kurum âmirine yapılır.

İtiraz sebepleri yazılı olarak verilebileceği gibi sanığın en yakın âmirine yapılacak beyan üzerine düzenlenecek bir tutanak şeklinde de olabilir.

İtiraz, kural olarak hükümün kanuna aykırılığı sebebine dayanır.

Hukukî bir kuralın uygulanmaması yahut yanlış uygulanması kanuna aykırılıktır.

Aşağıdaki hallerde kanuna mutlaka aykırılık var sayılır :

- A) Disiplin mahkemesinin kanun dairesinde kurulmamış olması,
- B) Başkan ve üyelik niteliklerini haiz olmıyan bir başkan veya üyenin hükme katılması,
- C) Makbul bir şüpheden dolayı hakkında ret istemi olup da bu istem kabul edildiği halde başkan veya üyenin hükme katılması, veyahut bu istemin kanuna aykırı olarak reddölunması suretiyle başkan ve üyenin hükme katılmış olması,

4. Disiplin mahkemesinin kanuna aykırı olarak dâvaya bakmaya kendini görevli veya rütbe yönünden yetkili görmesi;
5. Disiplin subayı veyahut adli müşavir veya kanunen bulunması gerekli diğer bir kişinin yokluğunda duruşma yapılması,
6. Sözlü duruşma sonucu olarak verilen hükümde duruşmanın açıklığı kuralına uyulmamış olması;
7. Hükümün gerekçeyi ihtiva etmemesi;
8. Hüküm için önemli olan noktalarda mahkeme kararı ile savunma hakkının kısıtlanmış olması;

İtiraz halinde infazın geri bırakılması

MADDE 33. — İtiraz, aleyhine itiraz olunan hükmün infazını geri bıraktırmaz. Ancak, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri veyahut itiraz inceleme merci infazın geri bırakılmasına karar verebilir.

İtirazın incelenmesi

MADDE 34. — İtiraz üzerine üst disiplin mahkemesi disiplin subayı en geç üç gün içinde gerekli incelemeyi yapar ve mütalâası ile birlikte dosyayı mahkemeye verir. Mahkeme en geç üç gün içinde dosyayı inceliyerek kararını verir.

Üst Disiplin Mahkemesi gerekli gördüğü soruşturmanın yapılmasını talebedebilir. Veya kendisi yapabilir. Bu halde soruşturma için geçecek süre üç günlük süreye dâhil değildir.

İtiraz inceleme merciin kararları

MADDE 35. — Üst Disiplin Mahkemesi itirazı yerinde görürse dâvanın esasına hükmeder. Aksi halde itirazı reddeder bu kararlar kesindir.

HÜKÜMLERİN KESİNLEŞMESİ VE İNFAZI

Hükümün kesinleşmesi

MADDE 36. — Disiplin mahkemelerince verilen hükümlerden süresi içinde itiraz olunmayan veya itiraz olunup da Üst Disiplin Mahkemesince hakkındaki itiraz sonuçlanan hükümler kesinleşir. Bu hükümlerin yerine getirilmesi lüzumu, nezdinde disiplin mahkemesi kurulan komutan veya askerî kurum âmiri tarafından hükmün altına yazılır ve imza edilir.

Cezaların infazı

MADDE 37. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen oda ve göz hapsi cezaları :

A) Subaylarla askerî memurlar ve ast subaylar :

1. Göz hapsi cezalarında :

a) Resmî daire ve kışla ve talimhanelerdeki hizmetin hiçbirinden muaf değildir;

Geçici Komisyonun değişikliği

- D) Disiplin mahkemesinin kanuna aykırı olarak dâvaya bakmaya kendini görevli veya rütbe yönünden yetkili görmesi,
E) Disiplin subayının veya kanunen bulunmasını gerekli diğer bir kişinin yokluğunda duruşma yapılması,
F) Sözlü duruşma sonucu olarak verilen hükümde duruşmanın açıklığı kuralına uyulmuş olması,
G) Hükümün gerekçesiz bulunması,
H) Hüküm için önemli olan noktalarda mahkeme kararı ile savunma hakkının kısaltılmış olması.

İtiraz halinde yerine getirmenin geri bırakılması

MADDE 33. — İtiraz, aleyhine itiraz olunan hükmün yerine getirilmesini geri bıraktırır.

İtirazın incelenmesi

MADDE 34. — İtiraz üzerine üst disiplin mahkemesi disiplin subayı en geç üç gün içinde gerekli incelemeyi yapar ve mütalâası ile birlikte dosyayı mahkemeye verir. Mahkeme en geç üç gün içinde dosyayı inceliyerek kararını verir.

Üst disiplin mahkemesi gerekli gördüğü soruşturmanın yapılmasını isteyebilir veya kendisi yapabilir. Bu halde soruşturma için geçecek süre üç günlük süreye dâhil değildir.

İtiraz inceleme merciinin kararları

MADDE 35. — Üst disiplin mahkemesi itirazı yerinde görürse dâvanın esasına hükmeder. Aksi halde itirazı reddeder. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

Gözetim ve teftiş

MADDE 36. — Disiplin mahkemeleri ile disiplin subaylıklarının ve disiplin ceza ve tutuk evlerinin idari işlerinin gözetimi silsile yoluyla komutanlıklarca veya askerî kurum âmirliklerince, teftişi Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet müfettişleri aracılığı ile genel hükümlere göre yapılır.

Bu gözetim ve teftiş görevine dayanılarak yargı işlerine karışılmaz.

HÜKÜMLERİN KESİNLEŞMESİ VE YERİNE GETİRİLMESİ

Hükümün kesinleşmesi

MADDE 37. — Tasarının 36 ncı maddesi 37 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Cezaların yerine getirilmesi

MADDE 38. — Disiplin mahkemelerince verilen ve kesinleşen oda ve göz hapsi cezaları :

A) Subaylarla askerî memurlar ve astsubaylar hakkında :

I - Göz hapsi cezalarında :

a) Resmî daire, kışla ve eğitim alanlarındaki hizmetlerine devam ederler,

Hü.

- b) Hizmetin sona ermesinden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmi odalarda kalırlar;
  - c) Hizmete ilişkin olanlar ayrı olmak üzere hiçbir ziyaret kabul edemezler.
2. Oda hapsi cezalarında :
- a) Cezayı tek başına belirli bir hapis odasında geçirirler;
  - b) Emir veremezler;
  - c) Umumi hizmetten mahrumdurlar.
- B) Erbaş ve erler :
- a) Oda hapsi cezasını muayyen hapis odalarında topluca geçirirler.
  - b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur.
  - c) Erbaşlar hizmetten mahrumdurlar. Erler ağır askerî hizmetlerde kullanılabilirler.

Malî hükümlerin infazı

MADDE 38. — Disiplin mahkemelerinin istirdat ve tazminata dair verdiği hükümler maliye dairelerine bildirilerek bu dairelerce özel kanununa göre yerine getirilir.

İKİNCİ KISIM

DİSİPLİN SUÇLARI VE CEZALARI

Disiplin suçu ve cezaları

MADDE 39. — Disiplin suçları bu kanunun oda hapsi ve göz hapsi cezaları ile cezalandırıldığı fiillerdir.

Bu kanuna göre verilecek oda ve göz hapsi üç günden üç aya kadardır.

İçtima halinde aynı neviden cezalar toplanır. Başka neviden olan cezalar ayrı ayrı çekilir.

Geçici Komisyonun değiştirilişi

- b) Hizmetin sona ermesinden sonra hiçbir yere gidemezler. Kışlada veya resmî odalarda kalırlar,
- c) Hizmete ilişkin olanlar dışında hiçbir ziyaret kabul edemezler.
- II - Oda hapsi cezalarında :
- a) Mümkin olduğu takdirde cezayı tek başına belirli bir hapis odasında geçirirler,
- b) Emir veremezler,
- c) Genel hizmet yapamazlar.
- B) Askerî öğrenciler hakkında :
- a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,
- b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur.
- C) Erbaş ve erler hakkında :
- a) Oda hapsi cezasını belirli hapis odalarında topluca geçirirler,
- b) Hapis odalarının kapısında bir nöbetçi bulundurulur,
- c) Erbaşlar genel hizmet yapamazlar. Erler ağır askerî hizmetlerde kullanılabilirler.
- D) Sivil personelin öğrenim ve sosyal durumları göz önüne alınarak verilen cezalar yukarıdaki fıkralar hükümlerine göre yerine getirilir.

Mali hükümlerin yerine getirilmesi

MADDE 39. — Disiplin mahkemelerinin istirdat ve tazminata dair verdiği hükümler maliye dairelerine bildirilerek bu dairelerce özel kanununa göre yerine getirilir.

Yazılı emir

MADDE 40. — Disiplin mahkemeleri tarafından verilip kesinleşmiş bulunan hükümlerde kanuna aykırılık bulunduğunu öğrenen Genelkurmay Başkanı Askerî Yargıtaya başvurması için Askerî Yargıtay Başsavcısına yazılı emir verilmesi hususunda Millî Savunma Bakanından istemde bulunur.

Bu hususta yazılı emir ile ilgili Askerî mahkemeler kuruluğu ve Yargılama Usulü Kanunundaki hükümler uygulanır. řu kadar ki, Askerî Yargıtay için disiplin mahkemesinin görevini aştığını sonucuna varırsa hükmü bozarak dâva dosyasının yetkili ve görevli mercie gönderilmesine karar verir. Bu halde yeniden yapılacak inceleme ve kovuşturma sonucuna göre gereken karar verilir. Disiplin mahkemesi tarafından verilen ve yerine getirilen cezalar yeniden verilecek cezadan indirilir.

İKİNCİ KISIM

DISİPLİN SUÇLARI VE CEZALARI

Disiplin suç ve cezaları

MADDE 41. — Disiplin suçları bu kanunda oda hapsi ve göz hapsi cezaları ile cezalandırıldığı eylemlerdir. Bu kanuna göre verilecek oda ve göz hapsi cezaları üç günden iki aya kadardır. Jandarma úatmalıkları ve uzman çavuşları dışında erbaşlar hakkında rütbenin geri alınması cezası da verilebilir.

Disiplin mahkemesi, bu kanunu uygularken, maddede yazılı cezanın aşağı ve yukarı hadleri arasında cezayı serbestçe takdir eder.

Disiplin suçlarında dâva zamanasını

MADDE 40. — Disiplin suçlarına ait dâvalarda suç tarihinden itibaren altı ay içinde disiplin mahkemelerince hüküm verilmemiş olursa dâva zamanasına uğrar.

Oda ve göz hapsinde ceza zamanasını

MADDE 41. — Oda ve göz hapsi cezaları kesinleştikleri tarihten itibaren bir yıl içinde zamanasına uğrar.

Disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ve erteleme

MADDE 42. — Disiplin mahkemelerince verilen cezalar, bu kanunun 47, 50, 51, 52, 53, 54 56, 57, 58 ve 59 ncu maddeleri gereğince verilenler haric olmak üzere ertelenemez.

Oda ve göz hapsinin kimlere verileceği

MADDE 43. — Oda hapsi bütün asker kişilere göz hapsi ise subay, askerî memur, astsubaylar ve sivil personele verilir.

Amir ve üste hürmetsizlik

MADDE 44. — Amire veya üste mecbur olduğu hürmeti göstermeyen veya uyarmayı ihtiram vaziyeti ile kabul edip dinlemeyen otuz güne kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılır.

İtaatsizlik edenler

MADDE 45. — Kast veya ihmalle hizmete ait emri hiç yapmamak, tamam yapmamak, değiştirmek veya sınırını aşmak sureti ile itaatsizlik edenler üç aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Bilerek doğru söylemeyenler

MADDE 46. — Hizmette ait işlerde âmirin sorusuna karşı bilerek doğru söylemeyenler otuz güne kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Yalan yere şikâyet edenler

MADDE 47. — Doğru olmadığını bildiği iddialarla şikâyette bulunan otuz güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Bu yoldaki şikâyet teaddüdettiği veya belli olan usul ve yollardan ayrılmak sureti ile vukubulduğu takdirde verilecek ceza on günden otuz güne kadar oda veya göz hapsidir.

Kısa süreli firar, izin tecavüzü ve disiplin ceza yerini terk

MADDE 48. — 1. Kitasından veya görev yerinden izinsiz olarak savuşanlar veya oda ve göz hapsi cezalarının infaz mahallini her ne suretle olursa olsun terk edenlerden altı gün içinde ken-

Geçici Komisyonun değitirisi

Cezaların itimal

MADDE 42. — Cezaların toplanması halinde, aynı çeşit cezalar toplanarak, başka çeşit cezalar ayrı ayrı çektirilir.

Disiplin suçlarında dâva zamanası

MADDE 43. — Tasarının 40 ncı maddesi 43 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Oda ve göz hapsinde ceza zamanası

MADDE 44. — Tasarının 41 ncı maddesi 44 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ve erteleme

MADDE 45. — Bu kanunun 52, 53, 54, 55, 56, 58, 59, 60 ve 61 ncı maddeleri gereğince verilenler dışında disiplin mahkemelerinden verilen cezalar ertelenemez.

Oda ve göz hapsinin kimlere verileceği

MADDE 46. — Oda hapsi bütün asker kişilere, göz hapsi ise subaylara, askerî memurlara, astsubaylara ve sivil personele verilir.

Amir ve üste saygısızlık

MADDE 47. — Hizmette veya hizmete ilişkin hallerde âmire ve üste zorunlu olduğu saygıyı göstermeyen veya uyarmayı saygı duruşu ile kabul edip dinlemiyenler, bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

İtaatsizlik edenler

MADDE 48. — Kast veya ihmal ile hizmete ait emri tam yapmamak, değiştirmek veya sınırını aşmak suretiyle itaatsizlik edenlere on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası verilir.

Bilerek doğru söylemeyenler

MADDE 49. — Hizmette ait işlerde âmirin sorusuna karşı bilerek doğru söylemeyenler bu eylemlerinden hizmet aksamamış ise bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kısa süreli kaçma ve izin süresini geçirme

MADDE 50. — A) Kitasından veya görev yerinden kaçanlardan altı gün içinde kendiliğinden gelenler on günden bir aya kadar oda hapsi ile cezalandırılırlar. Bu eylem görevli iken işlen-

Hü.

diliğinden gelenler otuz güne kadar oda hapsi ile cezalandırılır. Bu fiil görevli iken işlenmiş veya silâh; mühimmat, teçhizat veya bir askerî taşıma aracı birlikte götürülmüş ise verilecek ceza onbeş günden iki aya kadar oda hapsi cezasıdır.

2. İzin süresini özürsüz altı güne kadar geçirenler bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

3. Yukarıdaki fıkralardaki süreler içinde yakalananların cezası onbeş günden üç aya kadar oda hapsidir.

Firara kalkışanları haber vermiyenler

MADDE 49. — Barışta bir firar teşebbüsünü doğru olarak haber alıp da firarın önü alınabilecek bir zamanda bunu âmirine haber vermiyenler firar vukubulmuş ise üç aya kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hizmete mahsus eşyayı tahrip, terk veya kaybedenler

MADDE 50. — Hizmete mahsus ve değeri ikiyüzelli lirayı geçmiyen eşyayı özürsüz kaybeden, tahribeden veya terk eden veya özel menfaatinde kullananlar eşyanın değeri de göz önüne alınarak üç aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına hizmetle ilgisi olmayan emir verenler

MADDE 51. — Astlarına hizmetle ilgisi olmayan emir verenler iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astlarını gözetim görevini yerine getirmiyenler

MADDE 52. — Astlarını gözetim görevini ihmal edenler onbeş güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına söven, hakaret eden ve kötü muamele edenler

MADDE 53. — Astına söven, hakaret eden veya askerî usul kurallar ve nizamlar dışında kötü muamele edenler üç aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Nöbet talimatına aykırı hareket edenler

MADDE 54. — Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanun ve Yönetmeliğinde belirtilen nöbet görevlerini yaparken nöbet yerini terk edenler ve sair surette nöbet talimatına aykırı hareket edenler bu fiillerinden maddi bir zarar doğmamışsa iki aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Hoşnutsuzluğa kışkırtanlar

MADDE 55. — Arkadaşlarını sözlü hoşnutsuzluğa kışkırtanlar otuz güne kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk ve yasak edilen yerlere girmek

MADDE 56. — Resmî üniforma ile genelevlere, kumarhanelere, meyhanelere, barlara ve girilmesi garnizon komutanlıklarınca yasak edilen askerlik haysiyetine dokunan sair yerlere giren-

Gececi Komisyonun değiştirii

miş veya silâh, mühimmat, donatım veya bir askeri taşıma aracı birlikte götürülmüş ise yirmi günden iki aya kadar oda hapsi cezası verilir.

B) İzin süresini özürsüz altı güne kadar geçirenler yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Kaçmaya kalkışanları haber vermiyenler

MADDE 51. — Bir kaçımaya kalkışmayı doğru olarak haber alıp da kaçmanın önü alınabilecek bir zamanda bunu âmirine haber vermiyenler kaçma olmuş ise yedi günden iki aya kadar oda hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hizmete mahsus eşyayı tahrip, terk veya kaybedenler

MADDE 52. — Hizmete mahsus ve değeri ikiyüzelli lirayı geçmiyen eşyayı özürsüz kaybeden, tahribeden veya özel menfaatinde kullananlar eşyanın değeri de göz önüne alınarak iki aya kadar oda veya göz hapsi cezasıyla cezalandırılırlar.

Astına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenlerle hediye istiyen veya borç alanlar

MADDE 53. — Astlarına hizmetle ilgisi olmıyan emir verenler, astlarından hediye istiyenler veya borç alanlar iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astlarında gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar

MADDE 54. — Astlarını gözetim görevinde ihmal ve kusuru olanlar veya astlarının suçlarını haber vermiyenler, onbeş güne kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Astına söven, hakaret eden ve kötü davrananlar

MADDE 55. — Astına sövenler, hakaret edenler veya askeri usul ve kurallar ve nizamlar dışında kötü davrananlar iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Nöbet talimatına aykırı hareket edenler

MADDE 56. — Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu ve Yönetmeliğinde belirtilen nöbet görevlerini yaparken nöbet yerini terk edenler ve başka surette nöbet talimatına aykırı hareket edenler bu eylemlerinden dolayı hizmet aksamamış veya maddi bir zarar doğmamışsa iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Hoşnutsuzluğa kışkırtanlar

MADDE 57. — Arkadaşlarını sözle hoşnutsuzluğa kışkırtanlar bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk ve yasak edilen yerlere girenler

MADDE 58. — Resmî üniforma ile genel evlere, kumarhanelere, meyhanelere, barlara ve girilmesi garnizon komutanlıklarınca yasaklı askerlik onuruna dokunan başka yerlere girenler ve-

Hü.

ler veya âsarı gizlenmeyecek derecede sarhoş olanlar iki aya kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk fiili, hizmet sırasında işlenmiş ise verilecek ceza onbeş günden üç aya kadar oda veya göz hapsidir.

Kumar oynayanlar

MADDE 57. — Kumar oynayanlar otuz güne kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Müsaade edilmiyen dernek veya kulüplere girenler

MADDE 58. — Millî Savunma Bakanlığınca yayınlanan listede adları bulunmayan ve siyasi olmayan dernek ve kulüplere girenler onbeş güne kadar oda veya göz hapsi ile cezalandırılırlar.

Yasak edilen kitap ve saireyi okuyan veya bulunduran öğrenciler

MADDE 59. — Öğrenciler tarafından okunması veya bulundurulması Genelkurmay Başkanlığınca yasak edildiği bildirilen kitaplar, dergi ve her türlü yazıları okuyan veya bulunduranlar onbeş güne kadar oda hapsi ile cezalandırılırlar.

Disiplin cezalarının etkisi

MADDE 60. — Yedek subay, erbaş ve erler hakkında disiplin mahkemeleri tarafından verilen ve infaz edilen oda hapsi cezaları askerlik hizmet sürelerinden indirilir, ve bu kişiler o kadar müddet geç terhis edilirler.

Muvazzaf subay, askeri memur ve astsubaylar hakkında verilen ve infaz edilen göz ve oda hapsi cezaları bunların sicillerine işlenir.

SON HÜKÜMLER

Askerî Ceza ve Askerî Muhakeme Usulü Kanunlarının uygulanması

MADDE 61. — Bu kanun aksine hüküm vaz'etmediği takdirde Askerî Ceza Kanunu ile Askerî Muhakeme Usulü Kanununun hükümleri disiplin mahkemelerinde uygulanır.

Uygulanmayacak kanun hükümleri

MADDE 62. — Askerî Ceza Kanununun bu kanunun cezalandırdığı suçlara ait hükümleri ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Komisyonun değiştirii

ya sarhoşluğu gizlenmiyecek derecede olanlar yedi günden bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Sarhoşluk eylemi görev sırasında işlenmiş ise verilecek ceza onbeş günden iki aya kadar oda veya göz hapsidir.

Kumar oynayanlar

MADDE 59. — Kumar oynayanlar bir aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

İzin verilmiyen derneklere, spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler

MADDE 60. — Millî Savunma Bakanlığınca yayımlanan listede adları bulunmayan derneklere veya spor kulüplerinin faal üyeliklerine girenler on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Yasak edilen kitap ve sairiyi okuyan veya bulunduranlar

MADDE 61. — Okunması veya bulundurulması Genelkurmay Başkanlığınca yasak edildiği bildirilen kitap, dergi ve her türlü yazıları okuyan veya bulunduranlar on günden iki aya kadar oda veya göz hapsi cezası ile cezalandırılırlar.

Disiplin cezalarının etkisi

MADDE 62. — Yedek subay, erbaş ve erler hakkında disiplin mahkemeleri tarafından verilen ve yerine getirilen oda hapsi cezaları askerlik hizmet sürelerinden indirilir ve bu kişiler o kadar süre geç terhis edilirler.

Muvazzaf subay, askerî memur ve astsubaylar ile sivil personel hakkında verilen ve yerine getirilen oda ve göz hapsi cezaları bunların sicillerine işlenir.

SON HÜKÜMLER

Askerî Ceza ve Askerî mahkemelerin kuruluşu ve yargılama usulü kanunlarının uygulanması

MADDE 63. — Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde Askerî Ceza Kanunu ile Askerî mahkemelerin kuruluşu ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri disiplin mahkemelerinde de uygulanır.

Uygulanmıyacak kanun hükümleri

MADDE 64. — Askerî Ceza Kanununun bu kanunun cezalandırdığı suçlara ait hükümleri ve diğer kanunların bu kanuna aykırı hükümleri disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihten başlıyarak yürürlükten kalkar.

GEÇİCİ MADDE — Bu kanuna göre kurulacak Disiplin Mahkemeleri Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten başlıyarak en geç üç ay içinde kurulur.

MADDE 63. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 64. — Bu kanunu Millî Savunma Bakanı yürütür.

17 : 9 . 1963

Başbakan <i>İ. İnönü</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>E. Alican</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>H. Dinçer</i>	Devlet Bakanı ve Başb. Yardımcısı <i>T. Feyzioğlu</i>
Devlet Bakanı <i>V. Pirinçcioğlu</i>	Devlet Bakanı <i>R. Aybar</i>	Devlet Bakanı <i>N. Ökten</i>	Adalet Bakanı V. <i>H. Dinçer</i>
Millî Savunma Bakanı <i>İ. Sançar</i>	İçişleri Bakanı <i>H. O. Bekata</i>	Dışişleri Bakan. V. <i>T. Feyzioğlu</i>	Maliye Bakanı <i>F. Melen</i>
Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Ökten</i>	Bayındırlık Bakanı <i>İ. Seçkin</i>	Ticaret Bakanı V. <i>N. Ardaçoğlu</i>	Sa. ve So. Y. Bakanı <i>Y. Azizoglu</i>
Gümrük ve Tekel Bakanı <i>O. Öztürk</i>	Tarım Bakanı <i>M. İzmen</i>	Ulaştırma Bakanı <i>İ. Ş. Dura</i>	Çalışma Bakanı <i>B. Ecevit</i>
Sanayi Bakanı <i>F. Çelikbaş</i>	Turiz. ve Tanıtma Bakanı <i>N. Ardaçoğlu</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>F. K. Gökay</i>	

Geçici Komisyonun değiştirisi

Kanunun yürürlüğe girişi

MADDE 65. — Bu kanunun kuruluşa ait hükümleri yayını tarihinde diğer hükümleri ise disiplin mahkemelerinin kurulup fiilen göreve başladıkları tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 66. — Kanun tasarısının 64 ncü maddesi, 66 ncı madde olarak aynen kabul edilmiştir.

